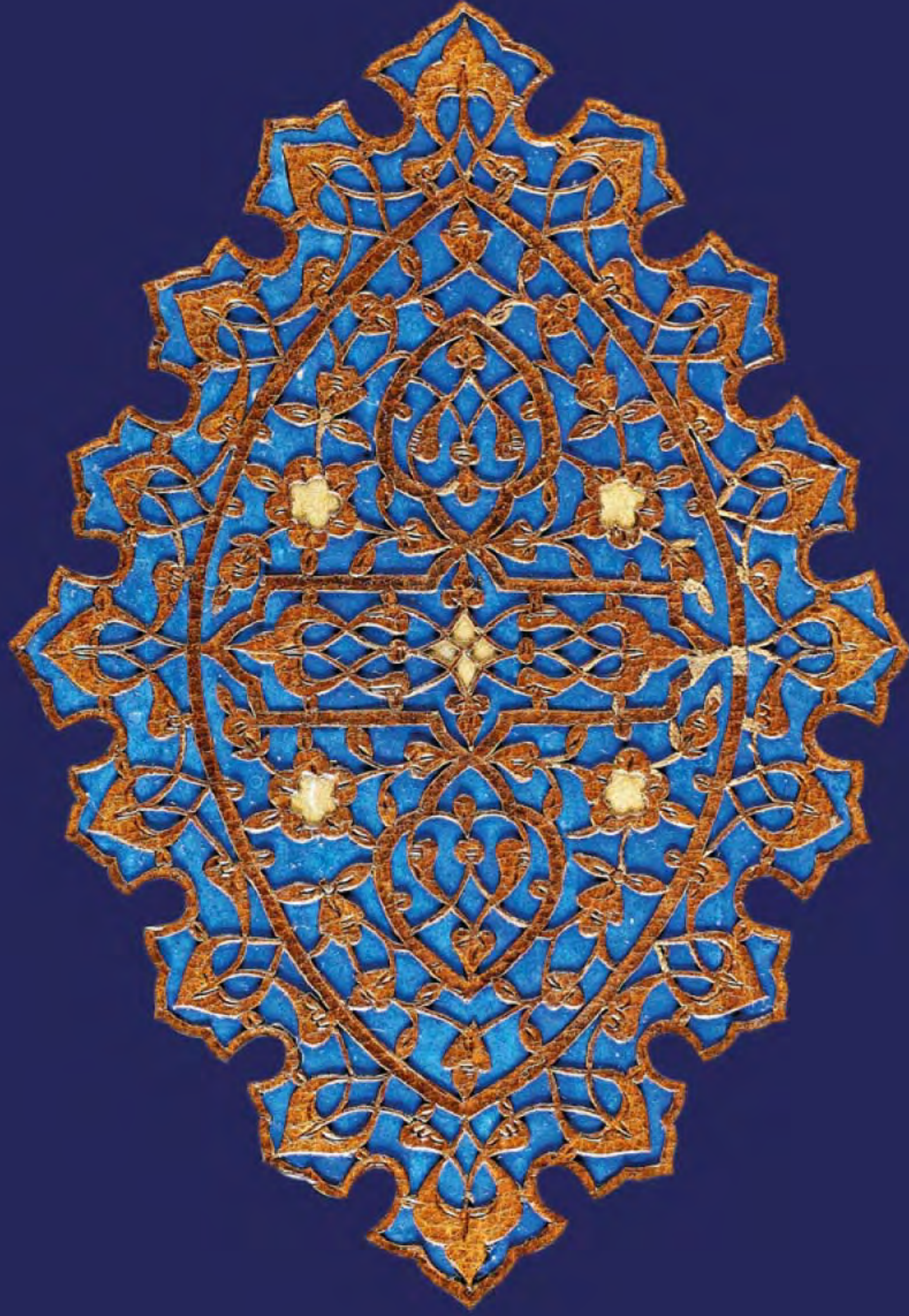

İBNÜ'L-ARABÎ

MÂNEVÎ
SEFERLER

el-İsfâr an Netâici'l-Esfâr

Çevirmen:
Muhammed Bedirhan

TASAVVUF KLASİKLERİ

NI
NEFES
klasikler

Yenilenen
6.
BASKI
Kapağıyla

İÇİNDEKİLER

Takdim.....	9
Giriş.....	17
1. Amâ'dan Rahmân İsmine Teslim Edilen İstivâ Arşına Yapılan Rabbânî Sefer.....	31
2. Halk ve Emr Seferi	35
3. Kur'an-ı Aziz Seferi	41
4. Allah'ın Âyetlerini Görme ve İbret Alma Seferi	45
5. İmtihan Seferi.....	53
6. İdrîs (a.s.)'in Seferi	61
7. Kurtuluş Seferi.....	67
8. Hidayet Seferi.....	73
9. Yöneliş ve Geriye Dönüp Bakma Seferi.....	77
10. Hile ve İmtihan Seferi.....	81
11. Mûsâ (a.s.)'nın Mikât-ı İlâhî Seferi.....	87
12. Rızâ Seferi.....	93
13. Gazap ve Dönüş Seferi.....	97
14. Aile için Çabalama Seferi.....	101
15. Korku Seferi	105
16. Tedbir (Hazer) Seferi	111
el-İsfâru'l-Ğarîb Netîcetu's-Seferi'l-Karîb	117
<i>Abdülkerîm Cîlî</i>	
Genel Dizin	127

TAKDİM

İnsan hayatı sayısız edimlerden meydana gelir. Bu edimlerden kimisi ontolojik düzlemde herhangi bir anlama işaret etmezken bazı edimler bizzat ontolojinin bir ifadesi olabilirler. Özellikle de dînî pratiklerin içinde bulunduğu edimlerimiz bu guruptandır. Bu edimler içerisinde belki de en çok yineleneni elinizde tuttuğunuz kitabın da hem ismi hem de konusuna yansıyan yolculuk yani seferdir. Bu kavram evrensel bir motiftir ve hemen tüm dini gelenekler insanın hakîkatinin Tanrı'dan sudûru ve bu âlemde belirmesi sonra da tekrar asıl vatanına dönüşünü yolculuk motifi ve yol sembolü üzerinden dile getirirler. Hatta Taoizm gibi bazı dini gelenekler bu aslî vatana dönüşü sağlayan yolculuğun üzerinde cereyan ettiği yolu kendileri için ad olarak kullanmışlardır.

Yol ve yolculuk motifinin en sık kullanıldığı dînî metinlerden biri de biz Müslümanların mukaddes kitabı *Kur'ân-ı Kerîm*'dir. Kur'ân'da daha ilk sûreden itibaren yol motifi karşımıza çıkar. Biz Müslümanlar beş vakit namazda tekrar tekrar okuduğumuz Fâtîha sûresinde bizi dosdoğru yol (*Sırat-ı müstakîm*) üzere sâbit kılması için Allah'a yalvarırız. Bu yola ise ancak peygamberin davetine uyularak ulaşılır. Yine Allah Kur'ân'da, Hz. Peygamber'e kendi yoluna davet ederken hikmet ve güzel öğütle çağırmasını emretmiştir.

Yol terimini ifade eden bir diğer Kur'ânî kelime de sebîldir. Sebîl kelimesi Kur'ân'da bazı yerlerde Allah lafzı ile tamlama

yapılarak sebîlullah şeklinde de kullanılır ki Allah'ın yolu anlamına gelir. Kur'ân'ın tarif ettiği bu Allah yolu uğrunda mal ve canla mücadele edilen bir yoldur. Bu yolda öldürülenler ise gerçekte ölü değildirlenler, Rableri katında rızıklandırmaktadırlar. Bu yolda mücâdele verenler Allah tarafından bizzat kendi yollarına iletileceklerdir.

Ayrıca bu yol uğruna hicret edilen bir yoldur. Peygamberimiz bizzat kendisi bu uğurda hicret yolculuğu yapanların önderidir. O, Allah yolu uğrunda doğup büyüdüğü şehir olan Mekke'den Yesrib'e göç etmek zorunda kalmış, O'nun bu göçü İslâm tarihinde önemli bir dönüm noktası kabul edilmiştir. Bu göç daha önceleri Yesrib yani ayıplanmış ismiyle meşhur olan şehri bir anda peygamberin nurlu şehri el-Medînetü'l-Münevver'e çevirmiştir.

Kur'ân sadece doğru yoldan bahsetmez, ayrıca tâğûtun, günahkârların, sapkınların ve aşırıların yollarından da bahseder. İnsanları bu yollara sapmamaları konusunda da uyarılar getirir. Ayrıca Allah'ın yolu üzerinde durup o yoldan saptırma gayretinde olanlar ki bunların başını şeytan çekmektedir bunlar konusunda da insanların ikâz edilirler.

Kur'ân'ın dikkat çektiği bir önemli konu da Allah yolundan sapmaktır. Allah yolundan sapmanın karşılığı ateş olarak belirtilmiştir. Allah yolundan sapmış olanların ise yol bakımından hayvanlardan daha şaşkındırlar.

Bunlardan başka Kur'ân'da gezip dolaşma anlamına gelen seyr kelimesi de kullanılmaktadır. Bu yolculukta dikkati çeken husus, bu yolculuğun inkârcı toplulukların nasıl helâk edildiklerinin görülmesi amacıyla yapılmasıdır. Bu konuya oldukça fazla dikkat çekilmiştir. Ayrıca Allah'ın nasıl yaratmaya başladığını görmek amacıyla da yeryüzünde seyahat edilmesini tavsiye ettiğini görmekteyiz.

Kur'ân'da ve dînî gelenekte yol ve yolculuğa bu kadar atıf yapılması Müslümanları çeşitli nedenlerden ötürü dünyanın dört bir tarafına götürmüştür. Allah'ın evi Kâbe'yi ziyaret etmek için çıkılan hac yolculukları, cihâd için yapılan seferlere, ticaret yolculukları, ilim öğrenmek ve hadis almak için çıkılan seferler Müslümanların yaptıkları belli başlı seferlerdir.

Kur'ân'da ve dînî gelenekte yol ve yolculuğa bu kadar atıf yapılması Müslümanları çeşitli nedenlerden ötürü dünyanın dört bir tarafına götürmüştür. Allah'ın evi Kâbe'yi ziyaret etmek için çıkılan hac yolculukları, cihâd için yapılan seferlere, ticaret yolculukları, ilim öğrenmek ve hadis almak için çıkılan seferler Müslümanların yaptıkları belli başlı seferlerdir.

Bu durum İslâm dünyasında yolculuk konusunda devasa bir literatürün oluşmasını da tetiklemiştir. Bu yüzden sefer-nâme veya seyahatnâme adıyla anılan tür gelişmiştir. Bu hususta eser verenler arasında Nâsır-ı Husrev gibi filozoflar, İbn Faldan gibi diplomat ve âlimler olduğu gibi Abdülganî en-Nablûsî gibi sûfîler de vardır. Bahsi geçen sûfî, yaptığı çeşitli seyahatleri ayrı ayrı kitaplarda toplamıştır. *El-Hakîka ve'l-mecâz fi'r-rıhle ilâ Biladi's-Sam ve Mısır ve'l-Hicaz* (*Şam, Mısır ve Hicaz beldelerine seyahatte gerçek ve mecaz*) adlı kitabına verdiği isimden de anlaşılacağı üzere bu kitaplarda tasavvufî sefer ile dünyevî sefer iç içe geçmiştir.

Nablûsî örneğinde de gördüğümüz gibi sefer tasavvufî hayatta önemli bir yer tutmaktadır. Sefer tasavvufî eğitimde kullanılan yöntemlerden biridir. Bunun nedeni biraz da sefer kelimesinin taşıdığı anlamdan kaynaklanmaktadır. Sefer kelimesi Araplar tarafından bir şeyin yüzünden örtüsünü kaldırmak anlamında kullanılmaktadır. Sefere sefer denmesinin nedeni insanların huylarını ortaya dökmesi ve açığa çıkarmasından

dolayıdır. Sûfi sefere çıkararak nefisinin taşıdığı hakikî sıfatları görmek ve bunlardan kötü olanları düzeltmeye gayret etmek niyetindedir. Bu nedenle tasavvufî eğitimde sefere çıkmanın önemine inanan sûfiler için bir yerden bir yere yolculuk etmek aslında iç âleme edilen yolculuğun maddî âlemdeki bir yansımasıdır.

Bazı ilk dönem sûfileri içinse sefer tasavvufun olmazsa olmaz şartlarından biridir. İlk tasavvuf klasiklerinde seferin âdâbı hakkında dikkat çekici bilgilere rastlarız. Buna göre bir sûfi memleket görmek, dolaşmış olmak ve rızık aramak amacıyla sefere çıkmaz ancak hac, cihâd, şeyhlerle görüşmek, akraba ziyareti, haksızlığı önlemek, ilim tahsil etmek, mânevî hallerin inkişaf etmesine faydalı olacak kimselerle görüşmek ve mübarek yerleri ziyaret etmek gibi maksatlarla sefere çıkar.

Sefere çıkan sûfiler dînî hükümleri yerine getirmek konusunda da ruhsatla amel etmekten ziyade azîmetle amel etmeyi tercih ettiklerini görmekteyiz. Söz gelimi Ramazan ayında sefere çıkan sûfi yolculuk nedeniyle oruç tutmama ruhsatını kullanmaz. Aksine oruç tutmaya devam eder. Bunun nedenini ise yolculukta ruhsatla amel edenlerin zorunlu olarak sefere çıkmalarını gösterirler. Kendilerinin ise zorunlu olarak sefere çıkma durumları söz konusu değildir. Bu yüzden ruhsatlarla amel etmekten kaçınırlar.

Sûfiler tek başlarına yolculuk yaptıkları gibi topluca yolculuk da yaparlar. Bu tarz yolculuklarla alakalı çeşitli menkıbeleri Kuşeyrî ve Serrâc'ın eserlerinde bulmak mümkündür.

Seferi olmazsa olmaz olarak kabul eden sûfilere karşı hac ve savaş gibi zorunlu haller dışında vatanından ayrılmayı doğru bulmayan sûfiler de vardır. Kuşeyrî'nin tespitine göre sûfiler gençliklerinde ve sülûklarının başlangıcında çokça sefere

çıkışlardır. Âhir ömürlerinde ve hallerinde ise bir köşeye çekilmişler ve uzleti tercih etmişlerdir.

Bizim tercümesini yaptığımız eserin müellifi ve neredeyse kırk yıla yakın bir müddet fiilî olarak yolcu olan İbnü'l-Arabî ise maddî âlemdeki seferler ve bunların âdâbından çok mânevî seferler ve bunların metafizik anlamları üzerinde durmuştur. Onun sefer üzerine yazdığı oldukça büyük bir yekun tutan yazılarının tahlilini bütüncül bir şekilde ele almak güçtür.

İbnü'l-Arabî elinizde tercümesini tuttuğunuz *el-İsfâr an Netâici'l-Esfâr* yani “seferlerin sonuçlarının perdelerinin açılması” isimli eserinde ise peygamberlerin, meleklerin, ilâhî isimlerin, ulvî ve süflî âlemlerin seferlerini zikretmiştir.

Ona göre seferlerin nedeni âlemin başlangıcının hareket üzere ikâme edilmesidir. Bu yüzden âlemde sükûnun bulunması mümkün değildir. Çünkü eğer âlem sükûn bulacak olsa aslı olan yokluğa döner. Bu yüzden de ulvî âlemde ve süflî âlemde seferler asla bitmez. Son tahlilde diyebiliriz ki, zerreden küreye, maddeden mânâyâ bütün mâsivâ yani âlem sefer üzeredir.

Varlığın bu seferi aynı zamanda zuhûr anlamı taşımaktadır. İbnü'l-Arabî'nin bu kitaba isim verirken İsfâr kelimesini seçmesi kesinlikle bir tesadüf değildir. Zîrâ isfâr kelimesinin kökü olan s-f-r aynı zamanda bir şeyin üzerinden örtüsünün kaldırılması demektir. Buna göre varlık sefer ederek aslında üzerindeki perdeyi kaldırmakta ve zuhûr etmektedir. Ayrıca bu seferler, seferi yapanlara mânevî bilginin örtüsünü de açmaktadır. Bu yüzden aslında yolcular mârifet bakımından yetkinliğe ulaşmak amacıyla sefer etmektedir.

İbnü'l-Arabî seferlerin türlerine dikkatlerimizi çekmektedir. Buna göre ancak üç türlü sefer vardır ve bunlar Hakk'a sefer, Hakk'ta sefer ve Hakk'tan seferdir. Hakk'ta sefer hayret ve

şaşkınlık seferidir ve seferi yapan kendi nefsinden başka bir şey elde etmez. Hakk'tan sefer edenin kazancı ise var olmasıdır. Hakk'a sefer ve Hakk'tan seferde seferin bir sonu olmakla beraber Hakk'ta sefer olan şaşkınlık ve hayret seferinin sonu yoktur.

Bu seferlerin üzerinde vukû bulduğu yollar da tıpkı maddî âlemdeki yollar gibi ikiye ayrılmıştır. Buna göre maddî âlemde yolculukların üzerinde cereyan ettiği yol ya karayoludur veya denizyoludur. İbnü'l-Arabî bu maddî yollardan hareket ederek mânevî yolların da bunlar gibi olduğunu belirtir. Buna göre karayolu daha güvenilir olandır, denizyolu ise belirsiz ve hatta tehlikelidir. Bu yüzden ancak mecbur kalındığında deniz yolculuğu yapılır. İsfâr'da kara ve deniz yolu ile neyin kastedildiği açık olmasa da karayolu ile vahye dayalı olarak Hakk'a seferin, deniz yolu ile de vahiy dışındaki yollarla Hakk'a seferin kastedildiği düşünülmelidir.

Tıpkı yolların birbirinden farklı oluşu gibi yolcular da birbirlerinden farklıdırlar. Söz gelimi Hakk'tan sefer edenler İblis ve müşrikler gibi ilâhî huzurdan kovulmuş olan yolcular; ilâhî huzurdan kovulmamakla beraber utanç içinde olan günahkâr yolcular; peygamberler ve bunların vârisleri olan ârifler gibi Hakk'ın katından seçkinlik ile ayrılan yolcular olmak üzere üç sınıftır.

Hakk'a sefer edenler de aynı şekilde üçe ayrılır: İlk yolcular Allah'ı teşbih eden ve O'na lâyük olmadığı sıfatları veren yolcular. Bunlar müşriklerdir ve Hakk'a asla ulaşamayacak olan yolculardır. İkinci tür yolcular Allah'ı tenzih etmekte aşırı giden ve neredeyse Kur'ân'da geçen teşbih ifadelerini bile O'nun hakkında azap ve kovulma değil azarlama vuku bulur. Üçüncü sınıf yolcular ise mâsum ve mahfûz yolculardır. Bunlar peygamberler ve âriflerdir.

Hakk'ta sefer edenlere gelince İbnü'l-Arabî bunları da iki gruba ayırır. Bu gruplardan ilki kendi akıl ve fikirleri ile Hakk'ta sefer eden zümredir. Bunlar filozoflar ve onların metodunu izleyenlerdir. İbnü'l-Arabî bunların kendi fikirlerinden başka iddia ettikleri şeyi kanıtlayacak delilleri olmamasından dolayı bunlar kesinlikle yoldan sapacaklarını savunmaktadır. Hakk'ta sefer edenlerden ikinci grup ise kendileri ile Hakk'ta sefer edilen kimselerdir. Bu grubu resûller, nebîler ve muhakkik sûfiler gibi velîlerin seçkinleri oluşturur. Yolcular eğer Hz. Peygamber'in Mekke'den Kudüs'e yaptığı gece yolculuğunda bindiği gibi bir binek tarafından taşınmıyorlarsa tehlikededirler.

İbnü'l-Arabî seferler ve yolcular hakkında okuru bilgilendirdikten sonra sırayla seferleri incelemeye başlar. Sırası gelmişken hemen belirtmelidir ki, Şeyh-i Ekber'in bahsettiği bu seferler aslında temellerini Kur'ân'daki haberlerden alırlar. Buna rağmen yapılan iş bir tefsir faaliyeti değildir. Aksine bir tâbir faaliyeti yani zâhirden bâtına lafız üzerinden geçiş yolculuğudur. Bu yüzden özellikle peygamberlerin seferleri anlatılırken konunun tarihi detaylarından ziyade sâlik açısından taşıdığı anlamlara işaret edilmiş ve o peygamberin yaptığı seferle tahakkukun hangi sonuçları doğuracağı üzerinde durulmuştur.

Önce Amâ'dan Arş'a yapılan Rabbânî sefer, âlemin yaratılması seferi, ilâhî kelâmın yani Kur'ân'ın seferi gibi ulvî âlemlerde vukû bulan seferleri anlattıktan sonra sırasıyla Muhammed, Âdem, İdris, Nûh, İbrahim, Lût, Yûsuf ve Mûsâ peygamberlerin seferlerinin yorumunu yapar.

İbnü'l-Arabî'nin *İsfâr*'daki anlatımı ile *Fusûs*'taki anlatımı arasında paralellikler vardır. Hatta kimi yerlerde *Fusûs*'taki konuların daha iyi anlaşılmasına yardımcı olacak detaylar

da vardır. *İsfâr*'da peygamberlerin bazı fiilleri üzerinden bir takım hakikatleri açıklandığı için bir anlamda onu *Fusûs*'u önceleyen bir eser olarak da kabul edebiliriz.

Tercümemize dâhil ettiğimiz Abdülkerîm Cîlî'ye ait *el-İsfâru'l-Ğarîb* isimli eser ise İbnü'l-Arabî'nin zımnî olarak değindiği lâkin açıkça beyan etmediği mü'minin mîrâcı olan namaz seferini anlatmak üzere kaleme alınmıştır. Cîlî'nin bu eseri, İbnü'l-Arabî'nin *İsfâr*'ına bir ek mahiyetindedir. Bu nedenle *İsfâr*'a ek olarak tarafımızdan tercüme edilmiştir.

Her iki eserin de tercümeleri hakkında bilgi verecek olursak, öncelikle *el-İsfâr an Netâici'l-Esfâr*'ın tercümesinde Denis Gril tarafından yayınlanan tahkikli neşir kullanılmıştır (eser Fransızca tercümesiyle birlikte *Le dévoilement des effets du voyage* adıyla 1994'te Paris'te yayınlanmıştır). Bu neşirde yer alan dipnotlar yer yer metne dâhil edilmiş ve yenileri eklenerek metnin daha rahat anlaşılmasına gayret edilmiştir. Denis Gril tarafından hazırlanan bu neşri elde etmemize yardımcı olan kıymetli dostumuz Atila Ataman'a teşekkürlerimizi sunmaktan ayrıca mutluluk duymaktayız.

Abdülkerîm Cîlî'nin *el-İsfâru'l-Ğarîb* adlı eserini tercümesinde ise Bedevî Tâhâ Alâm tarafından yapılan (*Kabire, tarihsiz*) neşir esas alınmıştır. Bu kısa risâlede de gerekli görülen yerlere tarafımızdan dipnotlar eklenmiştir. Her iki eserde yer alan âyetler ve hadislerin tahriçleri yapılmış gerekli görülen yerlere hadislerin ve âyetlerin tam metni dipnot şeklinde girilmiştir. Ayrıca her iki eserde ismi geçen fakat fazla tanınmayan şahıslar hakkında eğer kaynaklarda bilgi zikredilmişse bu bilgiler dipnot olarak okura sunulmuştur.

Bütün güzellikler Allah'tan bütün kusurlar bizdendir...

Muhammed Bedirhan

GİRİŞ

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla

Allah, efendimiz Muhammed'e ve O'nun âline salât ve selam etsin!

Hamd, zâtının celâlinin istivâsıyla¹ vasıflanan Amâ'da² bulunan, arzını yaratma işini bitirdikten sonra göklerinin yaratılışına yönelen Allah'adır.

O, Kur'ân'ı mübarek bir gece yani Kadir Gecesi'nde sûreleri ve âyetleriyle bir bütün olarak yakın göğe indirdi.

Gezegeni mezc yani karışım ve saflaşma menzillerinde yol aldırıldı. Bu yol aldırmayı kendisiyle övünülen bir takdir kıldı.

1 İstivâ, Allah âlem ilişkisini ifade etmek için kullanılan sıfatlardan ve Kur'ân'da ve hadislerde yer alan anlamı kapalı ifadelerden biridir. İstivâ, Allah'ın zâtının âlemlerle münasebetini konu edinir. İstivâ kelimesi sözlükte “doğru ve düzgün olmak” anlamındaki s-v-y kökünden türetilmiştir ve “mutedil, düzgün ve eşit olmak; karar kılmak, oturup yerleşmek; yönelmek, yukarı çıkmak; hâkim olmak, tahta oturmak” gibi anlamlara gelir. İstivâ Kur'ân'da yedi âyette Arş'a, iki yerde göğe yönelik bir fiil olarak Allah'a nisbet edilmiştir. Bu âyetlerde belirtildiğine göre Allah yeri yarattıktan sonra gökleri yaratmaya yönelip onları yedi gök olarak düzenlemiş, sonra da Arş'a istivâ etmiştir. Kelâm âlimleri istivâyı Allah'ın keyfiyeti bizce bilinmeyen bir sıfatı olarak kabul ederler. Bu sıfat, Allah'ın zâtıyla yaratıkları arasında mevcut olmadığı ve mahiyeti insanlarca bilinmeyen bir şekilde göklerin ötesinde ve Arş'ın üzerinde bulunduğunu ve ilâhî kudret ve iradenin bütün kâinat üzerinde sürekli olarak geçerli olduğunu ve bütün varlıkları hâkimiyeti altına alıp yönettiğini anlatan bir sıfattır. (ayrıntı için bkz. “İstivâ”, (t.d.v.) İslâm Ansiklopedisi, c. 23.)

2 Kitabın ilerleyen sayfalarında Amâ'nın ne olduğu hakkında bilgi verilecektir.

Kulu, efendimiz Muhammed (s.a.s.)'i, âyetlerinden bir kısmını göstermek için, bir gece Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksâ, kâbe kavseyn ve ev ednâ'ya götürdü.

Âdem'i imtihanlarının arzına indirdi ve onu nîmet ve lezzetlerinin yurdu olan cennetinden çıkardı.

İdrîs (a.s.)'i oluşlar âleminde, kendisini konaklattığı ve mertebelerin ortasında yer alan yüce mekâna yükseltti.³

Peygamberi Nûh (a.s.)'u, tufânının denizindeki dalgaların darbeleri arasında kurtuluş gemisinde taşıdı.

Dostu İbrahim (a.s.)'i hidâyet ve kerametinden dilediğini ihsân etmek için götürdü.

Yûsuf (a.s.)'u babası Ya'kûb (a.s.)'dan kopardı. Sonra Yûsuf'un rüyasında gördüğü ve Allah'ın müjdelerinin en güzellerinden biri olan şeyi doğrulamak için, babası Yûsuf'a tâbî oldu.

Gazabından kurtarmak için Lût ve ailesini gece yürüttü.

"*Vaktâki Mûsâ rabbinin mikâtına geldi...*"⁴ sözünde belirttiği gibi Mûsâ (a.s.)'yı acele ettirdi. Kendisini buna tamamen tahsis etsin diye Mûsâ için ateş şeklinde bir nur parlattı.⁵ Böylece ona ihtiyaç duyduğu şeyden seslendi. Mûsâ da derhal O'na doğru koştu ve O'na münâcât etmeye başladı. Mûsâ'yı risâletlerinin ikramı ile göndermek üzere, onu kavminin içinden bir kaçkın olarak çıkardı. Rabbi ile rablik hususunda çekişen

3 Detay için bkz. Meryem sûresi, 56-57.

4 A'râf, 143.

5 Ailesiyle birlikte Medyen'den Mısır'a dönmekte olan Hz. Mûsâ Sinâ çölünde yolunu kaybeder. Tûr dağı civarında bir yerde eşinin doğum sancısı başlar. Soğuk bir çöl gecesi olması nedeniyle eşi için endişelenen Hz. Mûsâ civarda yanan bir ateş görünce ailesinin diğer fertlerine "Siz burada durun! Çünkü ben bir ateş gördüm. Belki ondan bir parça getiririm veya o ateşin yanında yol gösterecek birini bulurum" (Tâ-Hâ, 10) der. İbnü'l-Arabî Hz. Mûsâ'nın bu kıssasına atıf yapmaktadır.

İBNÜ'L-ARABÎ

MÂNEVÎ
SEFERLER

el-İsfâr an Netâici'l-Esfâr

Âlem hareket üzerine kurulmuştur. Çünkü âlemin başlangıcı hareketle gerçekleşmiştir. Bu yüzden ulvî âlemde ve süflî âlemde seferler asla bitmez, zereden küreye, maddeden mânâya bütün âlem sefer üzeredir.

Elinizdeki kitap tasavvuf dünyasının iki önemli yazarı olan İbnü'l-Arabî ve Abdülkerîm Cîlî'nin, maddî ve mânevî seferleri yorumladıkları el-İsfâr isimli eserlerinin Türkçe tercümelerinden meydana geliyor. İbnü'l-Arabî ve Cîlî bu kitaplarında sefer kavramını metafizik bir tarzda yorumluyor ve ilâhî isimlerin, Kur'an'ın, peygamberlerin ve namaz kılan kimsenin seferlerini anlatıyorlar.

NI
NEFES
klasikler